

Od
i
Ledeni
Divovi

Nil Gejmen

ilustrovaó
Kris Ridl

Preveó
Draško Roganović

■ Laguna ■

OD ISTOG PISCA:

NORDIJSKA MITOLOGIJA
UPOZORENJE O SADRŽAJU
OKEAN NA KRAJU PUTELJKA

NIKADOĐIJA

KNJIGA O GROBLJU

KORALINA

ANANSIJEVI MOMCI

ZVEZDANA PRAŠINA

AMERIČKI BOGOVI

DOBRA PREDSKAZANJA (SA TERIJEM PRAČETOM)

SA KRISOM RIDLOM:

SREĆOM, MLEKO

USPAVANA I VRETENO

Za Iselin i Lineu
N. G.

Za Džeka
K. R.

PRVO POGLAVLJE

Od

Bio jedan dečak po imenu Od, a to ni po čemu ne beše odveć čudno niti neuobičajeno, bar ne u to vreme i na tom mestu. „Od“ je značilo *vrh oštrice*, i to beše ime koje je donosilo sreću.

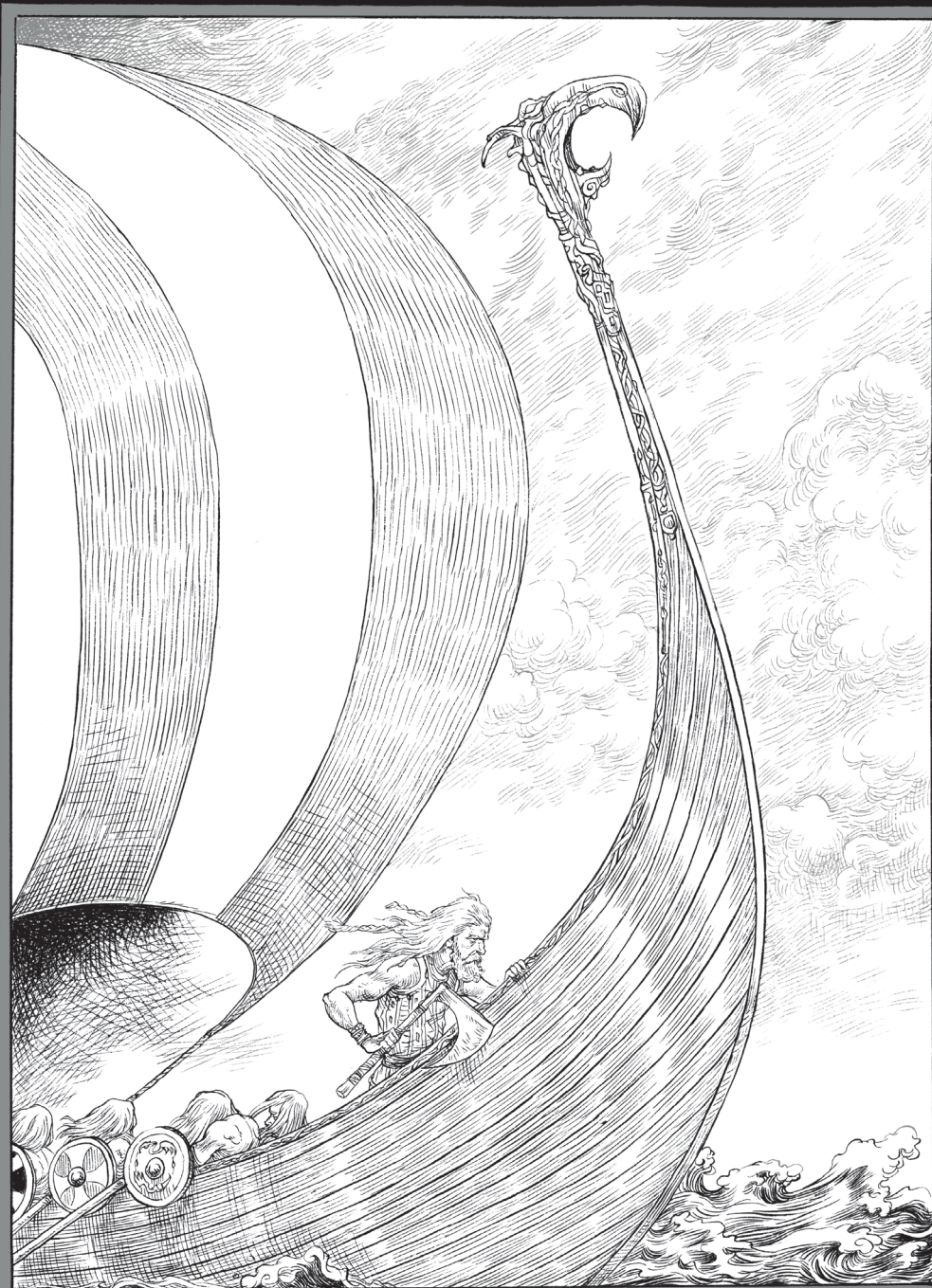
Ali *on* jeste bio odveć čudan. Ili su makar ostali seljani tako mislili. Ali jedno svakako nije bio: nije bio srećne ruke.

Dve godine pre toga otac mu je poginuo prilikom pomorske pljačke, kad je Od imao deset leta. Nije bilo nečuvano da ljudi poginu prilikom pomorskih pljački, ali nije se desilo tako da ga ubije neki Škot, pa da pogine u žaru bitke kao što i dolikuje jednom Vikingu. On je skočio u more ne bi li spasao jednog od malenih zdepastih ponija što su ih, kao tovarne životinje, vodili sa sobom u pljačkaške pohode.

Ponije bi nakrcali svim zlatom, dragocenostima, hranom i oružjem koje bi uspeli da pronađu, pa bi se ovi odvukli nazad do duge lađe. Ti poniji behu najdragocenija i najmarljivija bića na brodu. Nakon što je Olafa Visokog ubio jedan Škot, briga o ponijima je zapala Odovom ocu. A Odov otac nije imao previše iskustva s ponijima, uzevši u obzir da on beše drvoseča i drvorezbar, ali dao je sve od sebe. Dok su plovili nazad, jedan poni se u oluji nado mak Orknija oslobodio te pao u vodu. Odov otac je s užetom uskočio u sivo more, privukao ponija nazad uz lađu, te ga, zajedno s ostalim Vikinzima, izvukao nazad na palubu.

Umro je narednog jutra, od hladnoće, nakvašenosti i vode u plućima.

Kada su se vratili u Norvešku, saopštili su to Odovoj majci, a Odova majka je to saopštila Odu. Od je na to samo slegnuo ramenima. Nije zaplakaao, niti je išta rekao.

Niko nije znao šta Od oseća. Niko nije znao šta misli. A u seocetu na obali fjorda, gde su svi znali svačija posla, to beše izluđujuće.

U to doba nije bilo Vikinga s punim radnim vremenom. Svi su imali još po neki posao. Pomorski pohodi behu nešto što su muškarci radili da se razonode, ili da pribave stvari koje nisu mogli da nađu u svom selu. Tako su pribavljali i supruge. Odova majka, koja beše tamnokosa koliko Odov otac beše svetlokos, lađom je dovedena iz Škotske u fjord. Kad je Od bio mali, pevala mu je balade koje je i sama naučila kao devojčica, pre no što joj je Odov otac oteo nož, prebacio je preko ramena i odneo na dugu lađu.

Od se pitao da li joj nedostaje Škotska, ali kad ju je zapitao, rekla je ne, ne zaista, samo su joj nedostajali ljudi koji govore njen jezik. Ona je sada umela da govori jezik Nordijaca, ali sa naglaskom.

Odov otac je majstorski rukovao sekirom. Imao je jednosobnu kolibu koju je od brvana sazdao duboko u šumi iza fjorda, te je imao običaj da ode u šumu i vrati se nekih nedelju dana kasnije, sa ručnim kolicima visoko nakrcanim deblima, spremnim da se isuše i iscepaju, pošto su u tim krajevima od drveta pravili sve što su mogli: drveni klinovi su spajali drvene daske kako bi se sazdale drvene građevine ili drvene lađe. A zimi, kad bi sneg bio previše dubok da se putuje, Odov otac bi sedeo uz ognjište i rezbario, pretvarajući drva u lica, igračke, šolje za piće i činije, dok bi Odova majka šila, kuvala i uvek pevala.

Imala je divan glas.

Od nije razumeo reči pesama koje je pevala, ali prevodila bi mu ih pošto ih otpeva, te bi mu u glavi sve vrvelo od vrsnih plemića što su jahali na silnim atovima, s plemenitim sokolima na zapešćima, dok uz njih uvek trupka neki hrabar lovački pas, i vazda srljali u svakojake nevolje, u borbe s Divovima, da spasu deve i oslobode potlačeni narod od tiranije.

Nakon smrti Odovog oca, njegova majka je pevala sve ređe i ređe.

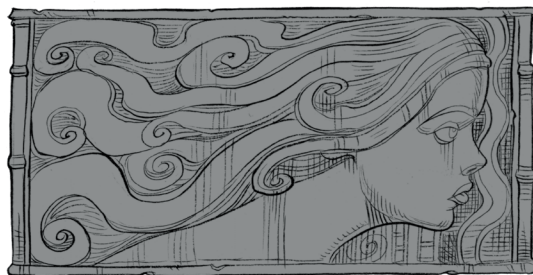
Ali Od je nastavio da se osmehuje, što je seljane izluđivalo. Osmehivao se čak i nakon nesrećnog slučaja u kojem je obogaljio desnu nogu.

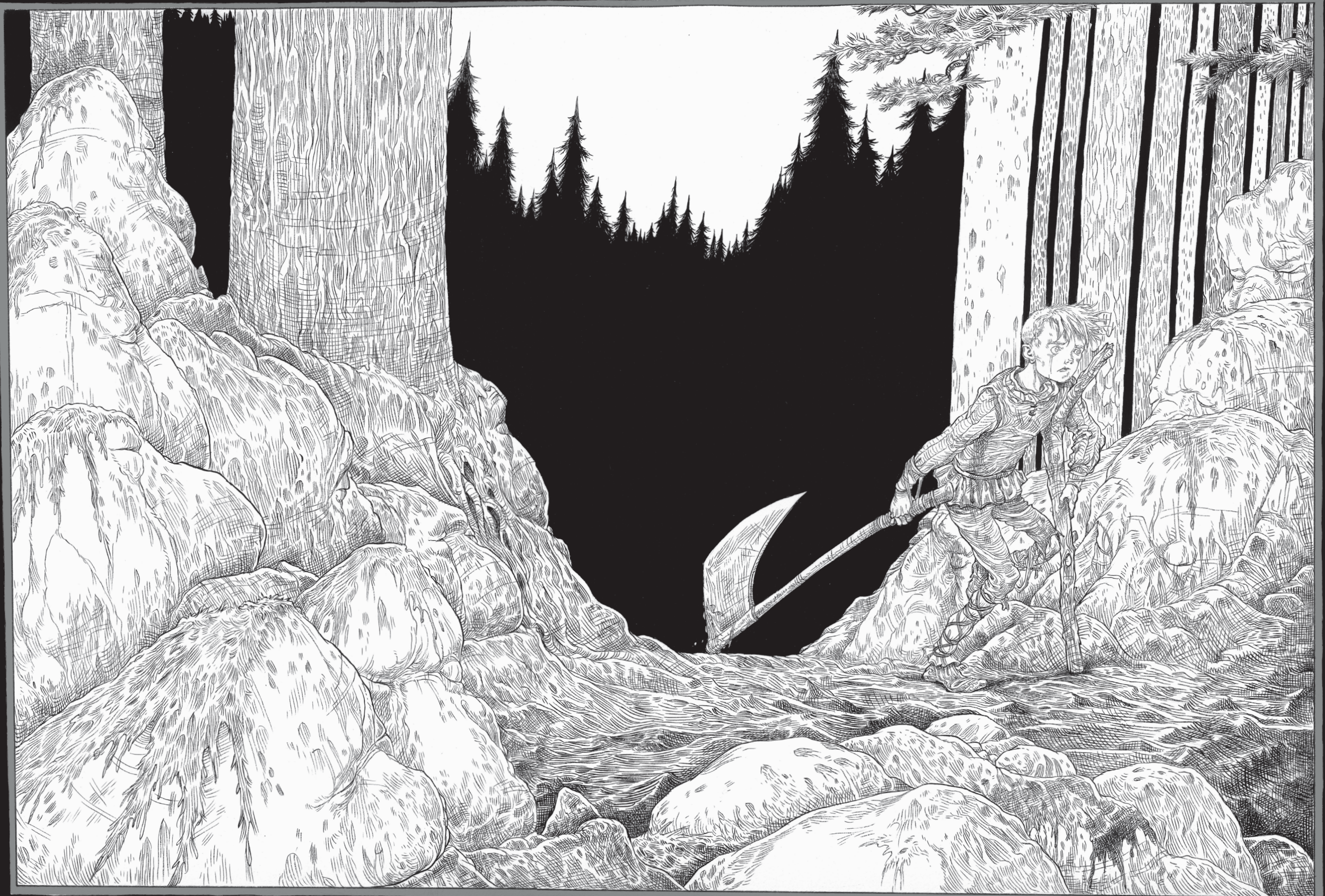
Bilo je to tri nedelje pošto se duga lađa vratila bez tela njegovog oca. Od je uzeo očevu sekiru za obaranje drva, toliko ogromnu da je jedva mogao i da je podigne, te je odneo u šumu, ubeđen da o seči drva zna sve što se može znati, i rešen da to svoje znanje i primeni.

Moguće je – kako je kasnije priznao majci – da je trebalo da upotrebi manju sekiru i da odabere manje drvo na kojem bi vežbao.

Ipak, ono što je učinio beše zapanjujuće.

Nakon što mu je drvo palo na stopalo, sekirom je iskopao zemlju ispod noge, pa je izvukao, a zatim odsekao granu i od nje napravio štaku na koju će se nasloniti, pošto mu kosti noge behu smrskane. I nekako je došao kući, dovukavši sa sobom očevu tešku sekiru, jer u tim brdima metal beše redak, a do sekira se moglo doći samo trampom ili krađom, te je nije mogao ostaviti da rđa.

Prodoše tako dve godine, a Odova majka se udala za Debelog Elfreda, koji beše dovoljno prijatan kad ne pije, ali je imao već četiri sina i tri kćeri iz prethodnog braka (ženu mu je pogodio grom), te nije imao vremena za obo-
galjenog posinka, i Od je stoga sve više vremena provodio u velikoj šumi.

Od je voleo proleće, kad bi niz doline potekli vodopadi, a šumsko tlo pre-
krili cvetovi. Voleo je i leto, kad bi počelo da sazreva šumsko voće, kao i jesen,
kad bi bilo lešnika i malecnih jabuka. Odu baš i nije bilo stalo do zime, kada
bi seljani provodili što mogu više vremena u seoskoj gozbenoj dvorani, jedu-
ći korenasto povrće i usoljeno meso. Zimi bi se muškarci tukli, prdeli, pevali,
spavali, budili, pa nanovo tukli, dok bi žene odmahivale glavom, te šile, plele
i krpile.

Do marta bi najgori deo zime već prošao. Sneg bi počeo da se topi, reke
nabujale, a svet bi se ponovo razbudio i postao sav svoj.

Ali ne i te godine.

Zima se nije dala, poput invalida što odbija da umre. Sivi dan za sivim
danom, led je ostajao tvrd, a svet neprijateljski nastrojen i hladan.

A u seocetu ljudi su počeli da idu jedni drugima na živce. Sad su već četi-
ri meseca piljili jedni u druge sa suprotnih krajeva gozbene dvorane. Već je
bilo vreme da muškarci pripremaju dugu lađu za plovidbu morem, da žene
počnu raščišćavanje zemljišta za setvu. Igre su postale surove. Šale su postale
pakosne. A tuče – bolne.

I zato je jednog jutra krajem marta, nekoliko sati pre svitanja, dok je mraz
još bio jak a tlo i dalje poput gvožđa, te dok su Debeli Elfred, njegova deca i
Odova majka još uvek spavali, Od navukao svoju najdeblju i najtopliju odeću
pa ukrao dimom nagaravljenu polutku lososa što beše okačena ispod krovnih
greda kuće Debelog Elfreda, kao i mali mangal sa pregršt užarenog ugljevlja
iz vatre, a zatim uzeo očevu drugu najbolju sekiru, koju je kožnim remenom
svezao za pojas, te odšepao u šumu.

Sneg beše dubok i varljiv, prekriven debelom, sjajnom ledenom korom. I
odraslom čoveku s obe zdrave noge bilo bi teško da kroz njega hoda, ali deča-
ku s jednom zdravom nogom, jednom nimalo zdravom nogom i jednom šta-
kom svako brdo beše poput planine.

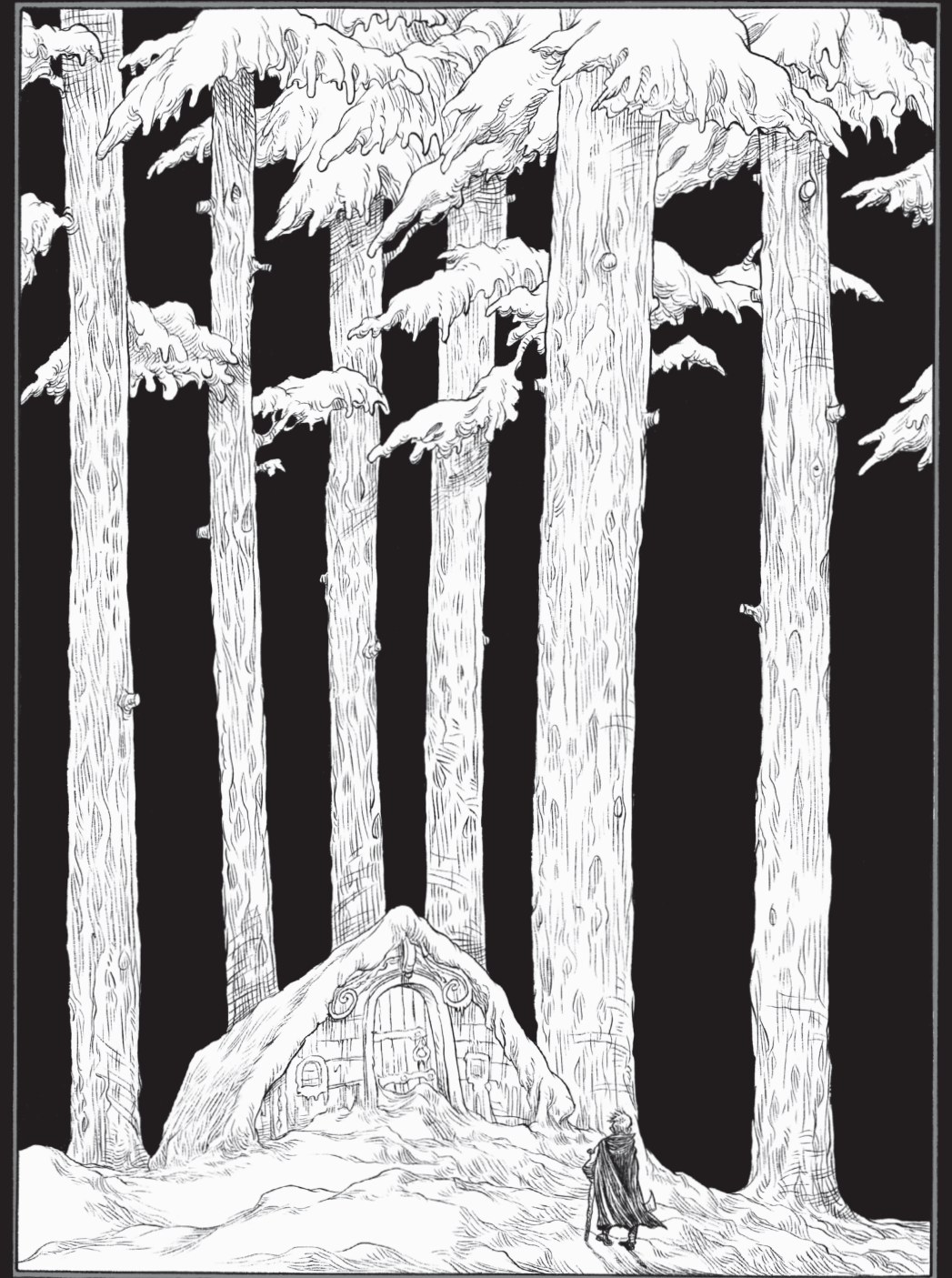

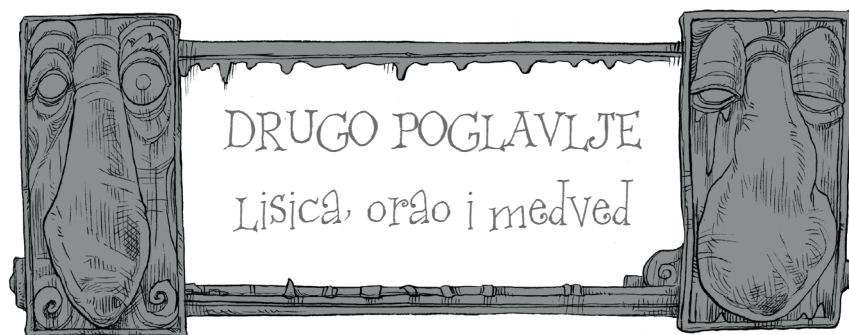
Od je prešao preko zaleđenog jezera, što je trebalo da se već pre nekoliko nedelja otopilo, pa zašao duboko u šumu, sve dok nije došao do očeve stare kolibe za seču drva. Činilo se da su dani maltene podjednako kratki kao i usred zime, te iako beše tek rano popodne, dok je on došao do svog odredišta, već se beše smrklo kao da je noć.

Sneg je blokirao vrata, pa je Od morao da uzme drveni ašov i da ih okopa kako bi mogao da uđe. Dopunio je mangal grančicama za potpalu, a onda ga raspirivao sve dok nije smatrao da je bezbedno da vatru prenese u ognjište, na kojem stare cepanice već behu suve.

Na podu je pronašao komad drveta, neznatno veći od njegove pesnice. Nameravao je da ga baci u vatru, ali je prstima napipao rezbarije na omanjem parčetu drveta, pa ga je zato odložio u stranu, da ga prouči kad se razdani. Sakupio je снег u neku šerpicu i istopio ga poviše vatre, te je večerao dimljenu ribu i pio vrelu „vodu od bobica“.

Beše ukusno. U uglu su se i dalje nalazila ćebad i slamarica, te on zamisli kako ta soba još miriše na njegovog oca i da ga niko ne udara niti ga naziva bogaljem ili idiotom, pa je, pošto je napravio toliko visoku vatru da će goreti i izjutra, prilično srećan otišao na počinak.

Oda je probudio zvuk nečeg što je spolja grebuckalo po kolibi. Pridigao se na noge, načas se prisetio priča o trolovima i čudovištima, ponadao se da nije posredi medved, a onda otvorio vrata. Napolju se bilo razdanilo, što je značilo da je jutro već poodmaklo, a jedna lisica je prkosno piljila iz snega naviše, u njega.

Njuška joj beše uska, uši načuljene i špicaste, a izraz lica proračunat i prepreden. Kad je videla da je Od posmatra, skočila je uvis, kao da pokušava da se razmeće, zatim je neznatno ustuknula, a onda stala. Bila je narandžastocrvena, poput plamena, te je načinila plesni korak ili dva ka Odu, a zatim se okrenula, pa se onda ponovo osvrnula ka njemu, kao da ga poziva da je sledi.

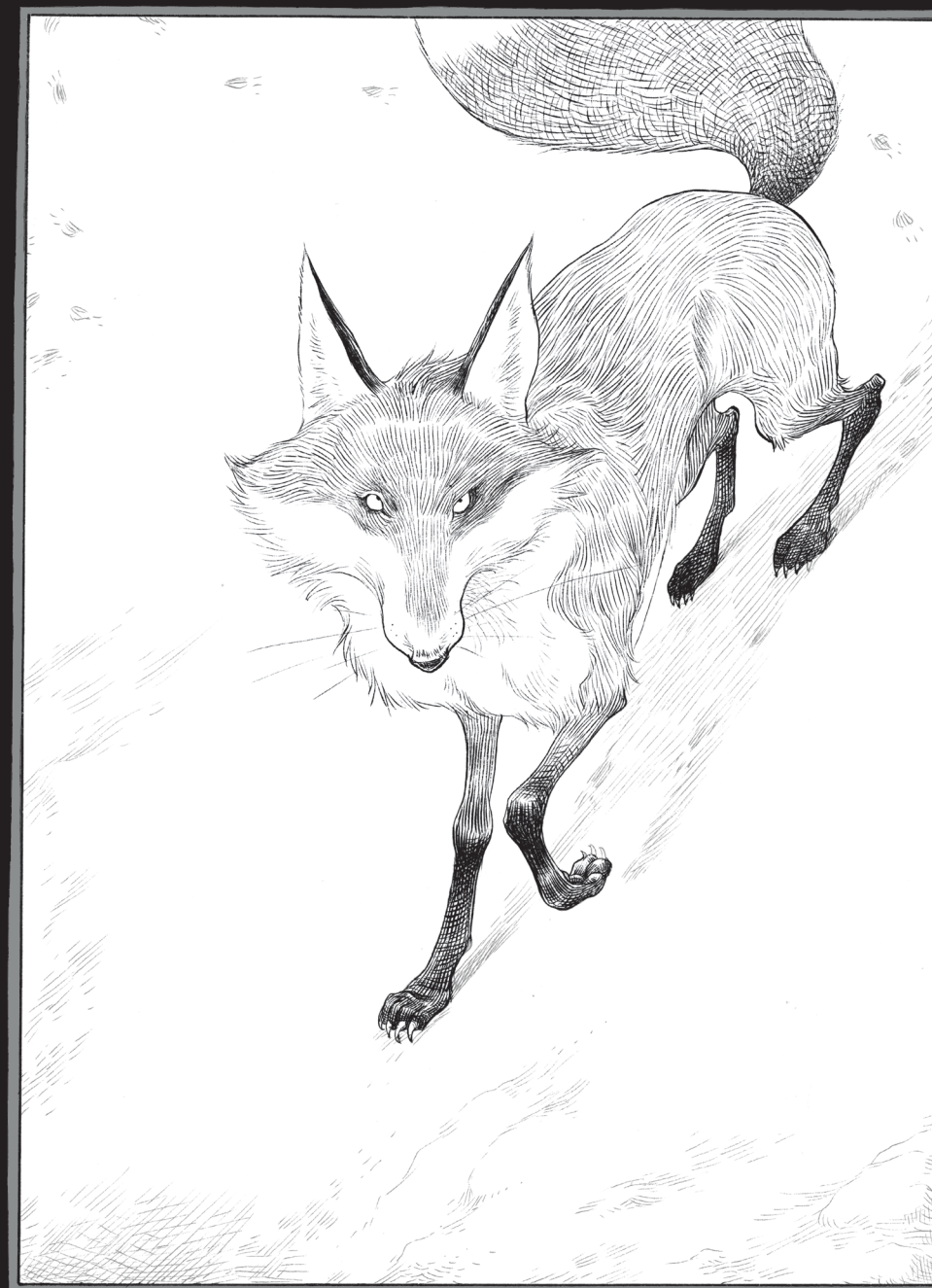
To je životinja koja ima neki plan, zaključio je Od. A on nije imao plana, izuzev uopštene rešenosti da se nikada više ne vrati u selo. A ne ukaže vam se svaki dan prilika da sledite lisicu.

Stoga je to i učinio.

Kretala se kao plamen, uvek tek malo ispred njega. Kad bi Od usporio, kad bi teren bio isuviše neprohodan, kad bi se dečak umorio, lisica bi onda prosto strpljivo sačekala navrh najbližeg uzvišenja sve dok Od ne bi bio spreman, a zatim bi digla rep, koji bi zatitrao napred kroz sneg.

Od je išao dalje.

Visoko iznad njih kružila je neka ptica. *Soko*, pomisli Od, a zatim ova slete na jedno mrtvo drvo pa on shvati koliko je velika, te uvide da je u pitanju orao. Glava mu beše čudnovato naherena, a Od je bio ubeđen da ga posmatra.

Sledio je lisicu uz jedno brdo, pa zatim niz drugo (Odu je po snegu bilo teže nizbrdo no uzbrdo, s jednom ćopavom nogom i štakom, te je nekoliko puta pao), a onda napola uz treće, sve do mesta na kojem je iz brda štrčalo sasušeno borovo stablo kao kakav kvaran zub. Tik pokraj mrtvog bora raslo je srebrnasto stablo breze. I upravo tu se lisica zaustavila.

Umesto pozdrava dočekala ih je turobna rika.

Mrtvo stablo je s jedne strane u sebi imalo rupu, jednu od onih kakve pčele katkad posećuju pa ispune saćem. Ljudi iz Odovog sela su od meda pravili medovinu koju bi pili da proslave bezbedan povratak svojih Vikinga, dolazak sredine zime, kao i pod raznim drugim izgovorima za slavlje.

U šupljini borovog stabla zaglavio je šapu ogroman mrki medved.

Od se smrknuo osmehnu. Bilo je očito šta se dogodilo.

Kako bi dosegao šupljinu u borovom stablu, medved se svom težinom pribio uz brezu i savio je, ne bi li je sklonio u stranu. Ali čim je medved gurnuo šapu u rupu, više nije podupirao brezu, koja se naglo vratila gde je i bila, te je sada medved bio stvarno zarobljen.

Zver ponovo veoma mrzovoljno riknu. Delovala je očajno, ali ne i kao da se sprema da napadne.

Od se krajnje obazrivo zaputi ka drvetu.

Poviše njih, i dalje je kružio orao.

Od otkači svoj sekiru sa opasača pa obiđe oko velikog stabla. Odsekao je komad drveta dugačak otprilike pedalj, pa ga uglavio da njime razdvoji dva stabla; nije želeo da medvedu smrska šapu. A zatim je čistim, svrsishodnim zamahom udarao sečivom sekire u brezu. Drvo beše tvrdo ali je on uporno zamahivao, te je ubrzo bio nadomak toga da ga preseče.

Od utom pogleda u medveda. Medved Odu uzvрати pogled svojim krupnim smeđim očima. Od naglas prozbori. „Ja da trčim ne mogu“, reče on medvedu. „Stoga, ako želiš da me pojedeš, biću ti lak plen. Ali trebalo je ranije da o tome brinem, zar ne? Sad je već prekasno.“

On duboko udahnu pa poslednji put zamahnu sekirom. Breza se iskrivi te pade dalje od medveda, koji trepnu i izvuče šapu iz šupljine u drvetu. Sa šape je curio med.

Medved liznu šapu zapanjujuće ružičastim jezikom. A Od, ogladneo, odlomi komad saća sa ivice rupe, pa ga pojede, sve sa voskom. Med mu se slivao niz grlo, pa ga naterao da se zakašlje.

Medved poče da njuška. Zatim posegnu u stablo, izvuče ogroman komad saća i slisti ga u dvatri zalogaja. A zatim se izdignu na zadnje noge i

RIKNU.

Od se zapita hoće li sada umreti, da li je med bio tek predjelo, ali medved se opet spusti na sve četiri, pa zdušno nastavi da prazni med iz drveta.

Već se smrkavalo.

Od je znao da je već vreme da pođe kući. Pošao je niz brdo i već je stigao do podnožja, kada shvati kako uopšte nema pojma gde se nalazi njegova koliba. Sledio je lisicu dovde, ali lisica ga neće odvesti nazad. Pokušao je da pohita, pa posrnu na poledici, a štaka mu polete uvis. Sručio se licem na stvrdnut sneg.

Krenuo je puzeći ka štaci i, dok je to činio, na potiljku oseti vreo dah.

„Zdravo, medvede“, veselo će Od. „Bolje me pojedi. Biću od veće koristi kao medveda hrana nego nasmrt smrznut na ledu.“

No činilo se da medved ne želi da pojede Oda. Seo je na led ispred njega, pa mu mahnio šapom.

„Ti to ozbiljno?“, upita Od. „Nećeš me pojesti.“

Medved zabrunđa nekako iz dubine grla. Ali beše to sumorno a ne gladno brundanje,

te Od odluči da oproba sreću. Uostalom, taj dan nije mogao postati čudniji.

Uzverao se medvedu na leđa, držeći se levom rukom za štaku, dok se desnom čvrsto uhvatio za krzno životinje. Medved se polako uzdignu, pazeći da zadrži dečaka na leđima, a zatim hitro pohita u suton.

Kako je medved ubrzao, Odu je kroz odeću prodrla hladnoća i smrzavao se do kosti.

Lisica je tumarala ispred njih, orao je leteo iznad njih, a Odu pade na pamet sumanuta i razdragana misao: *Ja sam baš kao jedan od onih hrabrih plemića iz majčinih balada. Samo bez konja, psa i sokola.*

A zatim pomisli: *Nikada nikome ne smem reći za ovo, jer mi neće verovati. Pošto u ovo čak ni ja ne bih poverovao.*

Sneg je padao sa grana o koje bi se očevali i peckao ga po licu, ali se on smejaio dok su hitali. Mesec se uzdigao, ogroman, bled i hladan, hladan, ali Od se i dalje smejaio, zato što ga čeka njegova koliba a on je neverovatni plemić što jaše medveda, i zato što je Od.

